

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-000 730
Бања Лука, 14.3.2008. године

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, Биљане Томић, Росе Обрадовић и Горјане Попадић као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца С. Г., сина М.,, кога заступа пуномоћник Ђ. К., адвокат, Г., ..., против тужене Р. С. – Министарства, коју заступа В. п. В. Р. С., а В. п. заступа његов замјеник В. М.-С., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број Гж-2009/03 од 23.11.2005 године, на сједници одржаној 14.3.2008. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број П-48/2002 од 15.4.2003. године обавезана је тужена Р. С. – Министарство... да исплати тужиоцу С. Г. сину М. 10.764,00 КМ, са законском затезном каматом од 6.11.2002. године до исплате и да му накнади парничне трошкове у износу од 1.875,00 КМ, све у року од 15 дана под пријетњом извршења. Са захтјевом за исплату камата од 27.8.1992. године до 5.11.2002. године тужилац је одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број Гж-2009/03 од 23.11.2005 године, жалба тужене је уважена и првостепена пресуда преиначена у досуђујућем дијелу тако, што је тужилац у цјелости одбијен с тужбеним захтјевом да му тужена исплати главно потраживање у износу од 10.764,00 КМ, са законском затезном каматом те накнади парничне трошкове у износу од 1.875,00 КМ. Жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена у одбијајућем дијелу, у односу на исплату законске затезне камате од 27.8.1992. године.

Тужилац је изјавио ревизију против другостепене пресуде због погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда преиначи у одбијејућем дијелу, тако што би био усвојен његов прецизирани тужбени захтјев.

Одговор на ревизију није поднесен.

Републичко тужилаштво се није изјаснило о ревизији у смислу члана 390. став 3. Закона о парничном поступку који је био на снази у вријеме доношења првостепене пресуде („Службени лист СФРЈ“ број 4/77 до 35/91 и „Службени гласник РС“ број 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ранији ЗПП) у вези са одредбама чланова 456. став 1, 459. и 461. Закона о парничном поступку који је сада на снази („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: важећи ЗПП).

Тужбом се тражи новчана накнада за спорно моторно возило.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, био власник путничког возила марке “Опел Кадет” 1,6 дизел, броја шасије...., броја мотора ..., снаге 40 kw/1587 ccm, бијеле боје, године производе регистарског броја Возило је за потребе војске преузела В. п... на дан 20. августа 1992. године на основу члана 1. став 1. тачке 1-а Уредбе о провођењу материјалне обавезе за потребе одбране („Службени гласник Српског народа у БиХ“ број 9/92, у даљем тексту: Уредба), о чему је састављен записник о примопредаји дана 27. августа 1992. године, али тужиоцу није враћено до дана окончања поступка пред првостепеним судом, 15. априла 2003. године. Сматрајући да се је „тужена неосновано обогатила“ задржавајући возило, тужилац је у тужби тражио новчану накнаду у износу од 16.505,00 KM са законском затезном каматом, који је на рочишту од 15.4.2003. године снижио на 10.764,00 KM, у складу са налазом и мишљењем вјештака П. К., дипл. инж. сци. саобраћаја.

Полазећи од тога да је тужена без основа (тачније – са основом који је накнадно одпао) стекла спорно возило, првостепени суд ју је обавезао да у смислу одредаба чланова 210. до 219. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93 и 3/96, у даљем тексту: ЗОО), исплати захтијевани износ накнаде са законском затезном каматом од дана извршеног вјештачења па до исплате (члан 214. истог закона).

Другостепени суд је из утврђеног чињеничног стања закључио да се у овом случају не ради о стицању без основа, него о накнади штете. Пошто је прије подношења тужбе наступила застарјелост потраживања, а такав приговор је истакнут током поступка, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужиоца одбио с тужбеним захтјевом.

Схватање другостепеног суда је правилно.

Ревизија није основана.

Грађани су у смислу члана 1. став 1. тачке 1-а. Уредбе били дужни да дају за потребе војске, цивилне заштите, службе осматрања, центра за обавјештавање и за потребе функционисања државних органа, органа управе, привреде и друштвених дјелатности, поред осталих ствари и моторна и прикључна возила за друмски саобраћај, односно путничка возила свих врста и капацитета. Предајом ствари није се мијењало право својине, па је тужилац и послеје примопредаје остао власник спорног путничког возила. Из члана 12. Уредбе произилази да је тужена била дужна да возило врати тужиоцу, пошто престане потреба да даље буде код ње.

Тужиочево возило је, према томе, и послије примопредаје од 20. августа 1992. године остало у његовом власништву, тј. није прешло у имовину тужене. Постојао је и правни основ предаје – члан 1. став 1. тачка 1-а. Уредбе. Пријемом возила тужена је стекла само право да га користи и по истеку времена коришћења врати тужиоцу у складу са одредбама Уредбе. Током поступка није могло бити поуздано утврђено да се тужена још увијек користи тим возилом, јер на допис првостепеног суда број П-48/02 од 9.7.2001. године Министарству одбране Градишка није достављен одговор. Возило је, осим тога, коришћено у ратним условима. Сврха давања возила по члану 1. Уредбе није ни била у повећању имовине тужене, него у јачању њених војних ефектива у рату, ради чега је и прописана обавеза да се возило, по правилу по окончању рата врати власнику. Све су то разлози због којих и овај суд сматра да тужена није стекла без основа дио раније тужиоачеве имовине (члан 210. ЗОО), него да је тужилац тиме што му возило није враћено, претрпио штету (чла 155. истог закона).

Потраживање накнаде проузроковане штете застаријева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1. члана 376. ЗОО); у сваком случају ово потраживање застаријева за пет година од кад је штета настала (став 2.).

Оба рока (субјективни и објективни) из члана 376. став 1. и 2. ЗОО нису могла почети да теку прије 19. јуна 1996. године. Тог дана је, наиме, у Републици Српској укинута ратно стање и стање непосредне ратне опасности, чиме су створени нормални услови да се странке, ради заштите својих права, непосредно обраћају судовима.

Тужилац је поднио тужбу првостепеном суду на дан 29. јануара 2002. године, дакле по истеку поменутих рокова, рачунајући их од 19. јуна 1996. године. Тиме је престало његово право да захтијева испуњење обавезе (члан 360. став 1. ЗОО), па је његов тужбени захтјев другостепеном пресудом правилно одбијен као неоснован.

Како из реченог произилази, другостепена пресуда нема недостатака на које указује ревидент, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Сходно томе, ревизија тужиоца је одбијена као неоснована (члан 393. у вези са чланом 386. ранијег и чланом 456. став 1. важећег ЗПП).

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић